AD

AUGUSTISSIMUM

Magnæ Britanniæ,

FRANCIÆ, HIBERNIÆQUE

REGEM

GUILIELMUM

UNA CUM

MARIA AUG.

CONSECRATUM

XI/XXI April. Æ. Vulg. CIↃIↃCLXXXIX.

ADLOCUTIO,

QUA

Pro Imperii Æternitate & Salute Regnorum

Vota nuncupat

FRIDERICUS SPANHEMIUS, F. F.

Acad. *Ludg. Batavæ* Professor Primarius.

LONDINI,

Typis *S.R.* & Impensis *R.Clavell* ad Insigne *Pavonis* in Cœmeterio D. *Pauli*, M DC LXXXIX.

GUILIELME
REX
PIE, CLEMENS,
MAGNANIME,
AUGUSTE BRITANNICE
SEMPER INVICTE,
VERE FIDEI DEFENSOR,
FŒDERATÆ BELGICÆ
SUPREME
GUBERNATOR,
REFORMATÆ ECCLESIÆ
STATOR AC CONSERVATOR,
OPPRESSÆ EUROPÆ
LIBERATOR AC VINDEX,
RESTITUTOR
HUMANI GENERIS.

AD

GUILIELME
REX

PIE, CLEMENS,

MAGNANIME,

AUGUSTE BRITANNICE

SEMPER INVICTE,

VERE FIDEI DEFENSOR,

FOEDERATÆ BELGICÆ

SUPREME

GUBERNATOR,

REFORMATÆ ECCLESIÆ

STATOR AC CONSERVATOR,

OPPRESSÆ EUROPÆ

LIBERATOR AC VINDEX,

RESTITUTOR

HUMANI GENERIS.

AD

AD

GUILIELMUM REGEM

UNA CUM

MARIA AUG.

ADLOCUTIO.

Onvertuntur hodiernâ luce in REGIAM TUAM MAJESTATEM vota Orbis & Urbis, & ad Consecrationis Tuæ celebritatem, ac conregnantis MARIÆ, ut ad sacra Oecumenica, accurrunt universi, qui modò nec alterum Orbem incolunt, nec contabescenti Gloriâ tuâ invidiæ deserviunt. Et auspicatissimo quidem illo Mense, cui ab *aperiendo* nomen esse censuit Varro, aperturo verè Aureum Seculum, ac Felicia Tempora; veriori omine quàm de violento Imperio atque infelicissimo Dominatu prædicatum nuper est, pari adulatione quâ Diocletianus, quondam Persecutorum maximus, Parens Aurei seculi appellatus est. Hoc solenni die Soteria quaquaversùm offeruntur, solutis in commune gaudium animis, non jam Æsculapio, sed DEO Opt. Max. qui in unum diem conclusit res tantas tamque insperatas, Religionis, Libertatis, Legum, Juriumque & Regni & Regnantium, in Britannias Tuas reditum, ac spei propè collapsæ in Ecclesiam Universam, animorum etiam & spirituum in oppressam ac colla jugo jam penè aptantem Europam. Tu unus, REGUM MAXIME, inter omnes Christianæ Reipublicæ Principes relictus in perfugium eras, qui res ubique laceras ac perditas instaurares, inauditâ antè Expeditione, quæ Regnorum Tuorum una salus, perindè atque Orbis stupor, Regum consternatio, Hostium terror, Reformatæ rei titulus,

Batavæ Reip. ſecuritas, ac venturæ Ætatis admiratio, imminuendâ quanquàm Annalium apud hanc fide atque authoritate. Te maximum Cœli munus, tot pulſati laborantium votis ac ſuſpiriis, omnes pari concentu vocum & animorum deprædicant, cujus Fronti æternis characteribus impreſſum eſt, *A Deo omne*; dùm aliorum jactatis facinoribus rectè ſubſcribendum, *Hîc Deus nihil fecit*. Tu verè ac reipſâ, quod alii nomine, A DEO DATUS, iſti ſæpè in flagellum ac perniciem, tu in reparationem ac ſolatium Humanæ ſocietatis, illi proterendæ Eccleſiæ, tu erigendæ reſtituendæque, ac tantum futurus omnium ſaluti, quantum alii ſunt omnibus exitio. Tu contumulatæ ſuis ruinis Germaniæ, ſupplicis in auxilia Galliæ afflictæ violatæque, profanatæ Templorum, Pulvinarium, Sepulchrorum, Divini omnis atque Humani juris ſanctitatis, ac conſtupratæ totiens Fœderum religionis, exoratus es Terris aut Opitulator, aut Ultor, ſed & malorum nobis incumbantium, ac paratæ Orbi ſervitutis, Depulſor & Averruncus. Utque olim Corn. Scipio, lectis plurimorum ſtipendiorum militibus, eo conſilio in Africam trajecit, ut ſuetum aliena invadere ac vaſtare Annibalem, jamque Urbi ipſi imminentem, ad propria tuenda compelleret, & ad petendam aliquando ſibi ſuiſque Carthaginenſibus pacem, quam dare ſe potuiſſe Romanis crediderat; alterum Tu nobis Scipionem repræſentas, hoc diſparem, quod ille ingratam Romam expertus ſit. Pari ſanè conſilio, trajecto in Britanniam milite, inveniſti viam, quin invenère Fata, quâ communem totius Europæ hoſtem revocaſti intrà Regni ſui fines, quibus Te nulla deinceps aut vis armorum, aut ſparſorum libellorum infamia, vel auri, quo retundere hoſtile ferrum Gallus conſueverat, reverentia prohibebit.

Talis tantuſque quum oſtendendus Terris eſſes, INVICTISSIME GUILIELME, magis formidandus hodierno quoad religionem ac fidem Annibali, etiam quieſcens à pugnâ, quàm ſunt alii fortiter pugnantes, edendus primò in lucem eras non abſque miraculo, in futuri augurium; ſiquidem nec Alexandri Macedonis, nec Octavii Auguſti, ſed nec Jacobi I. Proavi Tui, præſagiis ac portentis Cunæ caruerunt. Ex Paternis nempè cineribus, atque odorato funere, prodire debuiſti, qui futurus eſſes liberatæ Europæ Phœnix; qui Britanniæ Tuæ naſciturus, Phœnicis adinſtar, ex funeribus

quasi suæ Libertatis ac Religionis; imò utrique Germaniæ, ex tot Provinciarum Urbiumque fumantibus bustis. Verè Tu POSTUMUS Augustus, qualem Nummi expressère, tamquam Herculem Pacificum, omnium Amorem, ac qui Romanum Imperium in pristinam securitatem asserturus fuit. Atque ut Britannici Tui non CONQUÆSTOR, Provinciis Regni devastatis, aut Vexillo à Pontifice accepto, sed GUILIELMUS LIBERATOR existeres, mox Lege Regiâ potiturus sceptro, oriri Te oportuit ex mixturâ utriusque sanguinis, Liberatorum potentissimæ Reipubl. & Regum amplissimi Imperii, juncturum rarâ societate Libertatem & Regnum. Hinc nihil nisi suprà humanam sortem, humanasque vires observari toto vitæ Tuæ decursu debuit, totus ut MIRACULUM esses. Fuit istud sanè Infantia Tua, tot eluctatura Divinitùs insidiarum morborumque discrimina: Fuit Pueritia, quâ παιδαριογέρων, inter viriles curas & certamina, appellationem merebare, ut sapere fermè inceperis quum incepisti vivere, secùs ac Themistocles, qui senio confectus indoluit quod *vivere tum desineret, quum sapere incepisset:* Fuit Tua quoque Adolescentia, non duodecimâ jam messe lasciviens, non otio aut voluptatibus emollita, & cui Gymnasium, Stadium, decens Palæstra, ac Docta consuetudo unicè placuerunt, nunquam Floralia inverecunda, turpes Scenæ, saltatrices Thessalæ, aut prætextata verba, vel irritamenta libidinum: Fuit denique Juventus, tot duris exercita probataque, sed ab iis opes animumque ductura, immota cunctis casibus, & quæ Senum modò prudentiam atque authoritatem, modò Veteranorum militiæ peritiam ac fortitudinem, obscuraret. Omnis sanè indoles Tua, exurgens antè annos in ortus suos, ac Mens cumprimis illa excelsa & sublimis, æqua semper rebus in arduis, major adversis quibuscunque aut periculis, portendebat antè primam lanuginem quam excelso ponendus esses loco, pari jam tùm Animi Tui magnitudine futuræ Potentiæ atque Imperii magnitudini, quod olim in ultimos Eoi & Occidui Orbis fines, quà Sol uterque illustrat, sese diffunderet.

In privatâ illâ sorte Tuâ si Divina omnia apparuerunt, ac nihil sine Numine, cujus nutu res humanæ temperantur; quid de Te statuendum seu admovendo ad Fœderatæ Belgicæ Gubernacula, properantibus Populorum votis, inter Poten-

tum

tum odia, & Edictorum inimica; seu admoto jam Te ad eam Rempublicam quam à Senibus labefactatam Adolescens Tu restituisti, contrà quàm censuit apud Tullium Cato Major? Nihil unquàm de Te humile aut promiscuum, nihil propè mortale, etiam illi prædicarunt per quos antè aut protrita aut contempta Juventus Tua fuerat, & qui proclives magis in procacis linguæ maledicentiam, quàm in præconia laudum. Parum istis videbantur Mavortii illi spiritus, quos cum sanguine in Te traduxissent Pater, Avus, Proavusque, & quos pericula magis accendere atque inflammare, necdùm adultâ robustis viribus ætate, conspicarentur. Percellebantur multo magis ad authoritatem Tui regiminis, oris gravitatem, moderationem affectuum, consiliorum sagacitatem, majestatem ac facilitatem eloquii, curarum laborumque patientiam, ac pro firmandis pacis bellique nervis & sumptibus temperandis, sollicitudinem, qui & domi calculos ponere didicisses, & Ærarium in futurum instruere, procul insanâ perdendi, aut abliguriendi, vel etiam immodico luxu profundendi cupiditate, familiari iis qui in excelso vitam agunt. Nimis quàm sunt vulgata ista atque dispersa communi famâ ac sermone hominum, jamque ad citeriora & novissima me vocat oratio.

Et ab eo ordiendum est undè tantarum mutationum exordium; atque attentionis ad res Britannicas, hinc concepti doloris, mox accessuræ indignationis, tùm expeditionis susceptæ, ac delati tandem Tibi, nec appetiti Regni. Solaque providentis Ecclesiæ suæ Numinis virgula fuit, quæ MARIAM BRITANNICAM signavit Tibi tori Sociam, futuram & pietatis, virtutis, sapientiæ, jurium, consiliorum, ac Sceptrorum denique. Et Regiis illis quos petiisti Hymenæis, & quibus Θεογάμια rectius consecrentur, quàm olim Proserpinæ sacris, suam debet felicitatem Britannia, suum præsidium Belgica, suam salutem Ecclesia, spes omnes deinceps suas Christianus Orbis. Hæc illa *Fœmina* est, ferè qualem rarissimus Othonis nummus repræsentat, quæ *Columnæ innixa*, Sponso Tibi, in fulcrum & columen accepto, *dextrâ Coronam* tenuit, hæreditatis intemerando jure: Quam dùm in Extraneum transferre, simulque prodere Religionem, Libertatem, & quicquid Sacrum est atque inviolatum, molita est ea pestis Societatis quæ ipsi humanitati bellum indixit, ac Naturam ipsam, Pater-

namque

namque pietatem, ſed & fidem, honorem, pudoremque, cedere ſuis commodis aſſuefecit, Tuum fuit, GUILIELME AUGUSTE, conſervare incomparabili Tuâ prudentiâ ac fortitudine Regni Anglicani ac Regiæ Succeſſionis jura, & illis adſerere, quibus ea vendicabant Sanguis, Leges, Sacra deſideria preceſque, & ſalus ipſa tot Populorum. Feciſti iis primò cogitatis quæ, ut magnarum rerum eventus ſolent, incerta oppidò & fallacia videbantur, mille caſibus ſubjecta, ac paradoxa univerſis, præterquàm Tibi uni, videre aſſueto divinâ mentis perſpicaciâ, ad quæ omnes caligant. Promoviſti tantum opus eâ conſiliorum providentiâ, & eâ ſecretorum fide, dùm etiam parietes hujus arcani conſcii timerentur, ut hoc ipſo illîus Imaginem reddideris, quem totum Oculeum, totum Auritum, ſed Ore obligato obſignatoque, expreſſit Antiquitas. Ac perfeciſti ad extremum eâ auſi fiduciâ, eâ virium ac copiarum in ſpeciem exiguitate, circumſeptus magis publici amoris ac communium votorum, quàm præſidiarii militis ſatellitio, eo denique ſuſceptæ profectionis ſucceſſu, & una hâc omnium voce, per omnes oras propagandâ, perſonarint Tribunalia, Acroateria, Templa, Adita, Fora, Domus etiam perfidæ & inimicæ, *A Domino factum eſt iſtud!* familiari Majoribus Tuis Symbolo. Ac ſtupent hærentque attonitæ mentes, ſolâ recordatione eorum in quæ obtuliſti Te ſalutemque Tuam diſcriminum, inter Anni deficientis ac procelloſi Oceani, inter Syrtium, litorum, inſidiarum, totîuſque hoſtilis apparatûs, metuenda pericula; vallato JACOBO marium, vadorum, portuum, navalium legionum, propugnaculorum, Regnorumque, mediâ in Regiâ ſuâ, ſepimento, adſpiciente ſimul frementeque minaci LUDOVICO: Sed perculſo utroque rei magnitudine, expaveſcenteque non ad terrorem, ſed ad amorem Nominis Tui, undè animorum membrorumque quidam veluti rigor, qui ſummos & imos, Reges, Duces, Milites, Navarchos, ſociosque pervaſit. Acceſſit in omen iratis Regibus, in augurium Britannis Tuis, quod pari Cœli beneficio, quo olim Julii, Pompeii, Caroli, maximi Imperatores, Natalem ſibi menſem ac diem fortunatis ſucceſſibus auſpicatiſſium habuêre, Te in Britannicum litus Prætoria navis eodem Menſe, eodemque Die, quo Te Regia Mater in Belgii hujus ſinum, expoſuit. Quæ dùm attentiore animo reputamus, in his poſthac ne profanæ quidem turbæ

—dubium est habitasse Deum,—

aut æternam illam Mentem, per omnes artus tantæ molis infusam, agitasse temperasseque supremo nutu singula, quæ nulli mortalium, ne Orbis Dominis, vertisse licuit. Cætera quis nescit, quæ excensionem illam Tuam, perpetuâ mirabilium eventuum successione, exceperunt, tot aut Sermonibus celebrata, aut exornata Carminibus, aut Memoriis in ultimos Terrarum fines transmissa, quæ

—nec ventura silebunt

Lustra, nec ignotâ rapiet sub nube vetustas,

vix admissura tamen, quemadmodum nec Ægypti aut Palæstinæ prodigia, vetustas Græca Romanave. Ac ipsa REGIA MAJESTAS TUA illi uni tantum opus attribuit, qui fuit Tibi

Principium, Rector, Dux, Semita, Terminus idem,

qui solus & maria moderatur, & ventis imperat, & fluctus decumanos compescit, & superbos vertices dejicit, & feroces animos coërcet, & consilia quò vult inclinat, voluntates pro nutu inflectit, movet omnia supercilio suo, ipsaque sceptra suo jure transfert à Saulis ad Davides, prout Reges in ipsos Dei summi imperium est.

Fuêre alii, REX MAGNANIME, qui Imperia primi condiderunt, qui condita fundataque diuturnitate curarum laborumque aut legibus firmarunt, aut armis tutati sunt, aut finibus ampliarunt, aut munimentis circumdederunt, aut obstrinxerunt Sacrorum religione, aut bonis artibus ab exilio revocatis exornarunt, qui denique piâ solicitudine & sagaci providentiâ, clauso Quirini Jano, retulerunt agris ubertatem, urbibus abundantiam, honorem literis, mercaturæ quæstum ac censum. Sed qui Mensis unius intervallo, superandis eo ipso tot Maribus, non vi copiarum, solo prudentiæ & magnanimitatis auxilio, accedente gratiâ & veneratione sui Nominis, sustinuerint in alieno Regno tantas exercituum classiumque moles, concusserint quasi solo nutu ac dissiparint, nullo prælio, nullis stragibus, nullo stratagematum, aut proditionum, vel potentioris ictu fulmineo auri præsidio, ac Tria amplissima Regna gratitudinis & pietatis vinculo æternùm sibi suæque Posteritati devinxerint, & cum iis tot utroque Orbe Principatus, Insulas, Propugnacula, fuêre post memoriam hominum nulli, præter GUILIELMUM

AURI-

AURIACUM. Et quod multo maximum est, nihil fuisse à Te susceptum regni causâ, nullâ emendæ famæ, aut alienæ dominationis cupiditate; non te incitasse æstuantis cujuspiam animi, angusto quasi tot Ditionum Tuarum limite, vehementiorem impetum, non spes avaras plerumque deludendas, & quas ambusti Phaëtontis exemplum meritò terreat, testes sunt quotquot interioris apud Te admissionis fuerunt, testis ipse egomet quum pro solitâ Clementiâ intrà Secretum Tuum proximæ expeditionis meminisses, ac vota precesque nostras, id est, propitium piis justisque cœptis Tuis Numen, in auxilium advocares. Sed neque ut regnares jus ullum violasti, qui jura redditurus eras Regno, ac Regem juribus. Nec magis censeri potes fecisse Tibi gradum ad sublime adeò solium, Rege priore deturbato, quàm putandus es author consiliorum ac perfidiæ, quæ illum tandem deturbarunt, aut proculcationis juratarum Legum, quæ parem JACOBO *Secundo* sortem portendebant, qualem exuituris Regium animum Johanni *sine Terrâ*, Guilielmo, Eduardo, Richardove, infortunato cognomine *Secundis*, prout

Semper sub Sextis perdita Roma fuit.

Quin Rege utroque postremo sententiâ decretoriâ, in Regni Comitiis latâ, exauthorando, quia in propriam Sobolem in Proceres primi Ordinis, in Supremum Regni Senatum, in Comitatuum jura, in Libertatem Suffragiorum, in firmata ipso Regiæ Unctionis die Legum ac Privilegiorum Sacramenta malè perfidis. An fortassis insidiæ per Te aut Tuos Regi illi structæ qui, quod potuit nemo, violenta imperia continere diutiùs non valebat? An peractos occultè cuniculos, vel onustis auro asellis, vel accensâ præmiis rebellione, vel feralibus passim pegmatis erectis, aut admotis jugulo gladiis, aut publicis opibus atritis, vel in gazas Tuas illatis, aut denique immissis Bimachis, qui vim conscientiis adferrent, incendia facerent, depopulationibus, cædibus, rapinis, stupris, ac miserando luctu omnia miscerent, viam fecisti Tibi ad Imperii majestatem? sed fortassis Religionis mantelum Tibi pro operimento fuit, quo obtegere Incendiarii hodierni tyrannidem, atque invasionem alienorum Principatuum, & paratam Europæ omni teterrimam servitutem, consueverunt? CHRISTIANISSIMI forsan, affectatum aliquod cognomentum, subserviturum Tuæ æmulationi

atque

atque ambitioni fuit? Quâ tollentes se plusquàm Arsacio fastu Reges alii, Divis nefariè componendi, omnia etiam sanctissima metiuntur: Quomodò profligatissimæ etiam vitæ, atque immodicæ superstitionis Principes abusos fuisse legimus cognominum sanctitate: quâ Commodus PIETATIS AUTOR, Heliogabalus DEI SACERDOS, Gallienus CONSERVATOR PIETATIS, Valerianus ab ipso Dionysio Alexandrino, vel Theodoricus Arianus à Romanâ Synodo, RELIGIOSISSIMI PIISSIMIQUE Principes, audiverunt. Ea autem GUILIELME REX, fuit ab ipsis incunabilis, & in ipsis primæ ætatis tyrociniis, tua in DEUM OPT. MAX. & in avita SACRA veneratio, nullis contaminata cupiditatibus, nullâ licentiâ scelerum profanata, quibus succiduntur nervi veræ pietatis, ut de superstitiosâ aliquâ Tuâ, aut simulatâ Religione, vel in subsidium futuræ dominationis vertendâ, ne ipsa furentis invidiæ, aut sceleratæ linguæ improbitas, cujus Tu fines Heroicis virtutibus reliquisti ac superasti pridem, suspicata vel minimum fuerit, ac neque sibi ipsi persuaserit nupera præstigiatoris Galli venalisque Pagina, perductura in sententiam suam neminem, nisi qui in Siamensium fortè regiâ, divisi Orbe toto, versantur. Tibi, AUGUSTISSIME REGUM, *Sol* & *Clypeus* in omnibus incœptis Tuis ille fuit, cui uni ut primæ lucis usuram, sic conservationis stupendæ beneficium, ac cætera omnia quæ in Te prodigia suspicimus, debere Te gratus ac supplex profiteris: Dùm immemores alii mortalis ævi, & in Arbitrium illum vitæ, potentiæque omnis ac felicitatis sacrilegi, Reges suos tanquàm Orbis soles adorant, ac Terris reliquis ostentant, tanquàm parantes iis tonitrua, fulgura, & incendia; Qui tamen *Soles*, ubi Aquilas aut Pegasos imminere sibi conspiciunt, *Caput* condunt *intrà Crescentem Lunam*, qualiter ferè in Nummo Sveræ Augustæ observare memini & ab istâ auxilium præsidiumque mutuantur, certo instantis Deliquii præsagio. Non tu is Fulgurator Prædatorque Jupiter, Eversor ac Destructor Imperiorum; sed Salvator, sed Eleutherius, sed Serenus, ac Feretrius idem, qui salutem ac pacem Populis adferres, qui simulac affulsisti Britannis Tuis, non prohibituris profectò aditu litorum, sed ruituris in amplexus ac penè in cultum Tutelaris Genii, atra continuò nubila, minacesque turbines vultûs tui Serenitate, ac solo

adspectu

adſpectu diſflaſti. Fuit is verè GUILIELMI adventus, quem MARIÆ alter excepit, ADVENTUS FELICISSIMUS, Anglicani POP. GAUDIUM, SECULI GLORIA, exoptatiſſimaque TEMPORUM REPARATIO, ut præ cæteris in Conſtantini Magni Nomiſmatibus pia Antiquitas expreſſit. Veniſti redditurus Supremo Senatui authoritatem, Legibus vigorem, Libertatem Populis, Judiciis Sanctitatem, Succeſſioni jura ſua, ac FIDEI iſti ſecuritatem cujus Te DEFENSOREM non Britannicus modò, ſed Proteſtans Orbis univerſus veneratur. Intendiſti hoc unum, collapſa erigere, deſtructa inſtaurare, divulſa conjungere, nutantia firmare, quin non tam de Religione quàm de mediis Ritibus diſſidentes, atque æternis in ſpeciem odiis diſtractos, æterno fœdere ac nexu conſociare. Nec jam abjectæ aſſentantium turbæ hæ voces, ac compoſito vultu ad falſas, fictaſque acclamationes feſtinantis, ſed grata hæc ſunt Utriuſque Domûs, totiuſque Populi Britannici Chariſteria, illorum etiam qui ferre Imperia quidem, non amare didicerunt.

Hinc ne ſpecies quidem in Te ulla uſurpatæ dominationis, non ſubjectâ profectò à Te Britanniâ, ſed ultrò ſemet ſubjiciente illi Imperatori, quem non gravis admiſit, ſed ſuus ut eſſet, ſupplex exoravit, futura præda Tyrannidi, niſi præmium GUILIELMO fuiſſet. Nec erat quod Regnum invaderes, qui regnabas pridem in omnium animis, votis, deſideriis, proclamandus intrà tertium ab Adventu menſem, pari Concordiâ Procerum & Civium; JACOBO ipſo non obſequenti fortunæ Tuæ ceſſuro, ſed cauſæ meliori, non impetito à Te ſed defenſo, nec fugato ſed fugiente, propriæ conſcientiæ ſtimulis etiam alas volucres addituris. Ac vix ſolium aſcendiſti, quum ecce viſus magis es accipere leges quàm dare, nec novas figere ſed priſtinas ſtabilire, referendo nobis in mentem Adriani Auguſti illa ad Servianum Coſ. de Ægypto à ſe nuper aditâ; *Huic ego cuncta conceſſi, vetera privilegia reddidi, & nova ſic addidi, ut præſenti gratias agerent.* Imò verò nihil Tu ſine Prytanibus, Summo Regni Senatu, quos non tam Conſiliorum participes quàm arbitros, veréque ſocios Poteſtatis habes, ſacro Regnis Tuis nec ſatis admirando Principatûs temperamento. Quo fit ut cotidie à ſummis & imis in laudes grateſque certatim eatur, & feſtis clamoribus cœlum undequaque perſtrepat, perculſis Tuorum

D rum

rum subditorum mentibus tam insperatâ felicitate, & insolito nec prius intellecto DEI munere. Et sive GUILIELMUM animo contemplantur, Restitutorem tantæ Libertatis, Religionis vindicem, Pacis custodem, formidinem Hostium, arbitrum Europæ, atque impotenter Regnantum deinceps frænum; sive in MARIAM convertunt oculos, delicias Humani generis, Gratiarum omnium ac virtutum sedem, ultimum Naturæ conatum, sive denique indivisam in duobus Capitibus mentem atque individuam Regni Societatem, verè CONCORDIAM AUGUSTORUM, recente cogitatione complectuntur, subsiliunt animi, exultantque præcordia, ac pariter sese

——diffundit in omnia Regni
Membra vigor, vivusque color redit Urbibus ægris.

Et felicem hanc reparationem rerum omnium, dùm componunt cum priorum temporum calamitate, depulsamque sentiunt atque eliminatam æternâ Edictorum lege eam pestem Cucullatæ Gentis, ac pullatæ Societatis, cui dicatur posthac, *Socii quid hic rerum agitis?* dùm intelligunt fractam esse *virgam Dominatorum*, excussum suis cervicibus jugum, tyrannidem oppressam, amotas culpas, onera levata, auri vim ablatam, sed & præstigiarum, quibus ut fascino quodam Reges Populique dementantur, atque ità GUILIELMO REGE solutas esse perpetuâ formidine Terras, vix habent suis oculis fidem, caligantibus iis etiam nunc ex priori atque obscurissimâ nocte, & in novum quendam Orbem, ignotum majoribus, delatos sese arbitrantur.

O fortunatum illum diem, cujus memoriam nulla Ætas obliterabit, nulli Annales conticescent, cujus gloriam, lætitiamque nulla unquàm alia adæquabit, quo nec hominum favor, nec vera magnitudo reddet celebratiorem alium, & in quo

Simul ista Mundi Conditor posuit Deus,

insociabili hactenus nexu, amorem atque regnum, dum *odium* necessariâ veluti habitudine *regno* Tragicus conjunxerat! Diem! quem maximum hujus Reipubl. pignus esse censeo, non *delendæ* amplius sed juvandæ tutandæque *Carthaginis*, & quo in illibatum æternumque fœdus communi Sacrorum, commerciorum, copiarum, signorumque vinculo, quia colligante GUILIELMO, coalescent Britannia, Belgicaque,

quas

quas occultis antè aculeis stimulare æmulatio quædam videbatur, aversis nonnunquam ac concussis Classibus, imò horrendis inter se fragoribus collidendis. Diem! luctuosum illis Regibus, conversâ rerum scenâ, qui luctum Orbi toti apparabant, & tremendum iis ad quorum nomen contremiscere, tot furoris exemplis, Provinciæ, Urbes, Agri, Populique didicerunt. Diem verè decretorium! quo Deus velut è machinâ ad interdictum illos vocat, qui quod Dei unius Imperium est mortalibus sibi, in Animos, & in ipsam Æternitatem vendicabant. Et quorum jam rationibus inferentur, tot inductæ Terris vastitates, tot Sacrariis admotæ faces, tot Aræ cædibus cruentatæ, tot Templa solo æquata, tot prædæ Sacrilegiis actæ, tot Fana in spolium ac rapinam versa, tot Sacerdotes exuti, Virgines stupratæ, Viduatæ Conjuges, Senes mutilati, Infantes aut illisi saxis, aut ignibus traditi, & seu colles luxuriantes, seu flavescentes campi, sylvestri & incultâ deformique imagine horrentes; Et ista quidem solâ libidine dominantum, jus dantium sceleri; nam

——Scelera ipsa nefasque
Hac mercede placent!—

Sed quantam posthac felicitatem, ac pleno cornu rerum omnium abundantiam & copiam, quantam animis ac conscientiis tranquillitatem, nec fallaci augurio, vel ancipiti fide, Regna sibi Tua GULIELMO REGE polliceantur! Vix natum eum Principem crediderunt Civilis prudentiæ Magistri, quantumvis amabiliorem Tito, justiorem Augusto, vel Trajano meliorem, atque ab iis omnibus instructum, quæ Principem absolvunt, quem placere omnibus laudarique contigerit. Sed ibit in Secula fuisse fortunatæ Genti eum aliquando Regem, in quo uno concentus omnium laudum, omnisque virtutis, in quo uno conjuncta quæ in aliis separata, summa quæ in aliis mediocria, propria & singularia quæ nullâ hominum memoriâ de Imperante hactenùs tradita literis; & de quo tacere præstet, quàm dicere quæ de Principe quoque alio dici potuisse videantur.

Nolumus verecundiam Tuam vincere, qui nostram modò vincimus dicendi cupiditatem, securi licet contrà adulationis invidiam, ut quem minimè omnium Principum hoc ludi schemate, his falli blanditiis posse, novit Orbis ac suspicit. Et quemadmodum uni quondam Apelli, aut uni Phydiæ, suam

suam Alexander Macedo fingendam permisit imaginem, sic Artis magistris Effigiem Tuam, GLORIOSISSIME REGUM, id est, verissimam Principis, delineandam ac perficiendam relinquimus, æternum sanctissimumque regnaturis exemplar, & quàm isti dissimile, quod Nicol. Machiavellus in Cæsare Borgiâ imitandum *Principi* sistit, perfidiæ scilicet atque impietatis compendio, & qui dùm aut *Cæsar* aut *nihil* esse voluit, utrumque tandem fuit. Intendent in id omnes nervos ingenii & eloquentiæ nostrorum Suadæ temporum, ac desudabunt in eo lecti Orbe toto Literario scriptores, ut quâ decet majestate ac fide, majori certè hacce quam de Ajace Homerus, de Alexandro Arianus, de Trajano Plinius, transmittant ad omnem posteritatem, nec adscitiis ullis vel peregrinis laudibus, quæ de GUILIELMO BRITANNICO, FRANCICO, HYBERNICO, GERMANICO, BELGICO, dici aut scribi oportere summo jure crediderint. Exornabunt isti condignâ oratione, præter ea & majora quæ publica expectatio concepit, primam illam Tuam, in ipso Regni aditu, Christianamque curam, ut nihil in Religione intutum, nihil in Ecclesiâ impacatum superesset, sollicitatis peramanter fortiterque in concentum animorum, laudum precumque quas funderent Immortali Deo, quorum concinerent sine offensione ullâ Doctrina, Fides, Sacramenta, Cultus, Leges, Causa omnium una, una Societas, unum Regimen, unus Senatus, Rex unus, unum denique inviolatâ religione Numen. Efferent isti, ut conveniet, Animum illum Tuum, ubi semel erexit causæ fiducia, periculis etiam summis invictum, tam potentem affectuum quàm imperii, ubique sui similem in Aulâ, in Senatu, in Castris, domi forisque, seu jam ineunda consilia seu exequenda fuerint, seu regere alios seu Temet, difficillimo omnium imperio, conspiciaris. Laborabunt circâ divinam illam Mentis aciem, quæ sola ut Hominem, sic Principem ostendit, quâ Tu sic penetras in rerum eventus, ac recessus animorum, ut pectora Tibi sint quasi fenestrata; ut primo adspectu hominem totum, larvâ detractâ, perspicias; ut non tam responsa interrogando desideres, quàm respondenda cogitatione prævertas; ac futura ipsa veluti præsentia, occulta velut in apertam lucem protracta, contempleris; eaque agites vastissimâ mente quorum vel eventum, vel fructum, sola retrò tempora patefacient. Prædicabunt suam quandam

quandam arcem in Te struxisse Prudentiam, quæ propria Imperantium virtus est, & quâ unâ Hostibus tuis longè Te magis formidabilem, quàm vel Arcium munimentis, vel exercituum præsidiis effecisti: Adeò quidem ut consiliorum participes ea doceas quæ antè nec Politicus Stagirita, nec prudens Annalium Scriptor, nec Hetruscus ille Magister cui vix larva honestatis placuit; ità etiam aliorum consilia ac cogitata observes, ut nemo Tua. Commendabunt flexanimem illam suadam quâ mirabili jam arte, sed quam unus calles, mancipas Tibi, & in assensum vel in amorem cogis, quicquid modò oculos Tuos subit. Concelebrabunt moderationem illam Tuam, quâ impetu nunquam, judicio semper & electione duceris, atque ad exactissimam rationis justitiæque trutinam maxima & minima, tenacissimâ juris & æqui voluntate, pensitas. Denique, nec enim ad dicendum REGIÆ TUÆ MAJESTATI Panegyricum Festâ hac Luce invitamur, memorabunt haud alium antè Principem pari Tecum vigiliarum molestiâ, aut assiduitate laborum, incubuisse administrandis rebus: Ut non tam Princeps quàm publicus Minister, sustineas rei publicæ pondus, curarumque molem; & si quæ Tibi sunt ludorum aut venationum otia, aliorum hæcce negotiis præponderent: Ut gustes adeò non blanda & amœna Principatûs, inter lenocinia cupiditatum, sed ingrata & aspera; hinc nec ignavos desidesque Silanos, *pecudes aureas* salsè dicebat Cajus, omninò feras, minùs in pocula aut in voluptates demersas sæpè mentes.

Sed ad vota nunc tandem vocor, publica illa, atque ardentissimis studiis nuncupanda, pro Regalis Solii Tui æternitate, atque auspicatissimi Imperii, à quo surgit hodiè nova Periodus Britannica, & ÆRA GUILIELMINA, scribendis Annalibus signanda. Pari nunc omnes, cujuscunque tandem sumus Ordinis, animorum contentione, & supplicationum ritu, Pulvinaribus advolvimur, ut Tibi quidem, volucribus in futurum votis, nec destituendâ unquàm spe, impetremus iterandа TRICENNALIA, simulque gloriam Regiminis, ampliationem Imperii, & consiliorum quæ solus catenatâ serie animo complexus es, fortunatum optatumque successum; MARIÆ verò AUGUSTÆ, nunc Matri Senatûs, alteram hanc felicitatem, ut sit eadem Patriæ fœcunda Mater, simul ipsa

E Mag-

Magnorum Soboles Regum, paritur aque Reges.

Non ingemiscat Orbis Britannicus ad novum Imperii Tui successorem, nisi exacto seculo, quando exactas omnes Ætates Immortalibus meritis transcendis; nec occasus Tuus, nisi in longum ævi & ingravescentem Senectam protractus, exeat unquam in certam Regnis Tuis calamitatem; indignato verissimè Romanæ Historiæ Principe, solitum *repentè mutare omnia*, *Imperatorem mutatum*. Non quidem *Æterni* cognomentum, præterquàm celebratione ac commemoratione hominum, sed tamen illud *Longævi* Principis, supergressuri mortalis ævi terminos, GUILIELMO MAGNANIMO, FELICI, VICTORIOSO, sed & MARIÆ PIÆ, CLEMENTI, BENEFICÆ, solenni prece exposcimus atque auguramur universi. Nec aliundè certissimum augurium est, quàm ab excubiis & custodiis Æterni illius mundi Oculi, quo clàm nulla doli, nulla insidiarum esse machinatio potest: Addam ego, à vitæ omnis Tuæ instituto, nesciæ aut fœdarum libidinum, aut mollis atque enervantis otii, aut intemperantis victûs, quibus effœtum & ingravescens corpus acceleratæ tradi senectuti consuevit. Imò usque adeò es Socraticæ temperantiæ, horresque ventres, & gurgites, & spongias,

—*quibus in solo vivendi causa palato est*,

ut si quam continentia in omni victu, si quam affectuum vitæque modus, si quam hilaris virtus, procul rugosæ & contractæ frontis severitate, si quam denique prudens exercitatio, liberales inter jocos, curarum subindè levamenta, & quoddam vitæ hujus nostræ fomentum, effecêre longævitatem, hanc nos sperare de Te jubeas, qui huic uni potuisti culpæ succumbere, intemperantiæ curarum, animique contentionum. Quibus omninò fiet, ut Ætas Tua, nullis mortalis ævi claustris, quibus nostra solet, coërcita, nec morbis conflictetur, nec laboribus frangatur, nec senio languescat, solâ tandem diuturnitate extinguatur, suavi resolutione aditura Æternitatem, & quod vovemus singuli, revictura in GUILIELMI BRITANNICI Nepotibus.

FINIS.

ΦMZ Hoffmans Freeman 05/1976